

Forord

Denne boken er en videreføring av *Driftsregnskap og budsjettering*, som ble utgitt i 2003. Når boken har fått et delvis nytt navn – *Driftsregnskap og budsjettering. Økonomi- og virksomhetsstyring* – reflekterer dette at innholdet er endret i nokså betydelig grad.

Boken dekker fremdeles det tradisjonelle pensumet innen det aktuelle fagområdet, som ganske riktig kan sammenfattes i overskriften «driftsregnskap og budsjettering». I så henseende består videreføringen i at boken på disse områdene er noe omarbeidet og utvidet, bl.a. med større fordypning innen aktivitetsbasert kalkulasjon (ABC).

Den største endringen fra den opprinnelige utgaven består imidlertid i at boken i betydelig grad tar konsekvensen av nyere utvikling på fagfeltet, herunder koblingen til ledelses-, organisasjons- og strategifagene og en tydeligere orientering mot ledelsesmessig anvendelse av beslutningsinformasjon. Med dette mener vi at boken også har fått en større praktisk relevans. Dette grepet har for øvrig gjort det naturlig å innføre en grov todeling av bokens faglige innhold, i hhv. emner som befatter seg med beslutningsstøtte og emner som befatter seg med prestasjonsstyring. Det er i tråd med dette endrede perspektivet at begrepet økonomi- og virksomhetsstyring inngår i bokens nye tittel.

Det nye stoffet i boken er i hovedsak konsentrert i fem kapitler: Kapittel 6 omhandler flerdimensjonal prosessanalyse og anvendelse av slike analyser til forbedringsformål, herunder strukturelle kostnadsreduksjoner. I det etterfølgende kapittel 7, som er en omarbeiding av stoff fra utgave 1, behandler vi ulike prosessorienterte metoder for beslutningsstøtte som er mye anvendt i praksis, bl.a. såkalt livssyklus-kostnader og target costing. Kapittel 14 gir en grundig innføring i budsjettering med knappe ressurser på aktivitetsnivå, noe som tilfører budsjett-emnet nye interessante aspekter. I kapittel 16 konfronteres tradisjonelle effektivitetsmål med ressursbasert firmateori og fremvokst strategi, og forholdet mellom kortsiktig og langsiktig effektivitet diskuteres. I bokens avsluttende kapittel, kapittel 17, diskuterer vi tre nyere styringssyn og -konsepter, hhv. balansert målstyring, beyond budgeting-filosofien og Harvard-professoren Robert Simons' såkalte Levers of Control-rammeverk.

Fire av de nevnte fem kapitlene anses som videregående stoff, som gir studentene relativt dyp innsikt i økonomi- og virksomhetsstyringsfaget. Dette gjelder kapittel 6, 14, 16 og 17. Med et noe mer krevende innhold er dette stoffet fortrinnsvis myntet på studenter som følger tredjeårs siviløkonomkurs, bachelor spesialiseringkurs samt kurs på masternivå, herunder i noen grad høyere revisorstudium. Tematikken og målgruppen for det videregående stoffet gjør det naturlig å gi dette stoffet en mer problematiserende form enn det som til nå har vært vanlig i læreboklitteraturen på området. Med en slik form inviteres studentene til kritisk refleksjon og stillingtagen på selvstendig grunnlag.

Førsteutgaven av denne boken ble i sin helhet skrevet av Aage Sending, mangeårig foreleser i driftsregnskap, budsjettering og tilliggende fag ved BI. Boken ble godt mottatt og har sammen med hans andre bøker fått sin plass i undervisning ved høyere utdanning. Aage Sending har ved utarbeidelsen av denne videreførte utgaven fortsatt sitt sterke engasjement, men har i tillegg knyttet til seg Tor Tangenes, førstelektor på BI, og Svein H. Gjønnnes.

Avslutningsvis nevner vi at det som en service til brukere av boken – både forelesere, studenter og praktikere – er etablert en egen nettside for boken: www.fagbokforlaget.no/driftsregnskap/

Oslo, januar 2007

Aage Sending, Tor Tangenes og Svein H. Gjønnnes